

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร
อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
The community leader Participation in Management of Phibun
MangsahanMunicipality, Amphoe Phibun Mangsahan Ubon
Ratchathani Province

ร.ต.อ. ณรงค์ ภูเยี่ยมจิต
Pol. Cap.Narong Phuyiamchit
E-mail : nrngkhph@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 21 ชุมชน รวมจำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการดำเนินการ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ชุมชน, การบริหาร

Abstrac

The Purpose of this research aim to study the community leader participation in management of Phibun MangsahanMunicipality, Amphoe Phibun MangsahanUbon Ratchathani Province. The objectives of this study was the community leader participation in management of Phibun Mangsahan Municipality, Amphoe Phibun MangsahanUbon Ratchathani Province. The population of this study was community leaders inPhibun MangsahanMunicipality, Amphoe Phibun MangsahanUbon Ratchathani Province. The sample of this study included 189 people 21 communities. A tool employed was Rating Scale 5 levels and the entire confidence value was equal to 0.97. The data was be analyzed by the statistic program.

The result found that

The community leader participation in management of Phibun Mangsahan Municipality, Amphoe Phibun Mangsahan Ubon Ratchathani Province was the moderate level. Considering in each aspect, found that leader participation in management was the moderate aspects, The sort of descending was gaining the interest, in decision making, following-up and evaluation and the operation respectively.

Keywords:- Participation, Community, Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้การบริหารจัดการองค์การต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการ และนำแนวคิดการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์การเพื่อให้สามารถเป็นองค์การที่ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และเน้นคุณภาพของการบริการที่ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารงานที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในวงการบริหารธุรกิจ การบริหารราชการ การบริหารการศึกษาและอื่นๆ (ทิพาวรรณ จันทรสถิตย์, 2546) เพราะสามารถทำให้หน่วยงานหรือองค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการทำงานต่างๆ ซึ่งกระทำได้หลายระดับ ตั้งแต่การร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การวางแผนกลยุทธ์ สำหรับการทำงานให้เป็นไปตามพันธกิจที่กำหนด หรือการให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในลักษณะที่ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้รับจากผู้ปฏิบัติมาใช้หรือเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ (ทักษิณา สติธรรม, 2551) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาของตนเองให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ “การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา เพราะทุกคนในท้องถิ่นล้วนได้รับผลกระทบจากการวางแผนทั้งทางตรงและทางอ้อม การให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะได้ข้อมูลมากขึ้น เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งการวางแผนพัฒนาที่สมบูรณ์ เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติประชาชนในท้องถิ่นจะมีความผูกพันกับแผนพัฒนานั้น มีความเข้าใจและยอมรับแผนพัฒนาด้วยเช่นกัน ซึ่งจะทำให้แผนพัฒนาดำเนินการจนแล้วเสร็จ (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, 2541)

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นในบริบทใหม่ของการบริหารเทศบาลตำบล สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาสลับซับซ้อน ข้อมูลและความเห็นที่หลากหลายและรอบด้าน นอกจากนั้น ด้วยกระแสประชาธิปไตยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลให้ภาคประชาชนบางส่วนมีความตื่นตัวในทางการเมืองมากขึ้น มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจภาครัฐ ตัวอย่างเห็นได้ในหลายกรณี เช่น การคัดค้านเรื่องสถานที่

ทั้งขยะต่อต้านและประท้วงการออกใบอนุญาตสร้างโรงไฟฟ้าและการสร้างเขื่อน ประท้วงการรื้อทิ้งอาคารโบราณ เรื่องราวเหล่านี้ดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีนี้ ซึ่งสะท้อนว่าหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งเทศบาลตำบลไม่มีอำนาจอิสระตัดสินใจได้เต็มที่ ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของรัฐพร้อมที่แสดงความคิดเห็นหรือมีกิจกรรมคัดค้าน ซึ่งส่งกระทบให้หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่ที่เป็นปัญหามากขึ้นคือประชาชน กลุ่มต่างๆ ที่ตื่นตัวมีมุมมองและความเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมเป็นกลไกที่จะป้องกันความขัดแย้งขณะเดียวกันก็เสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน (สมร ชำนาญภูมิ, 2553)

การที่ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการชุมชน เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกจากประชาชนให้เป็นผู้นำเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน ผู้นำชุมชนจึงเป็นที่ยอมรับนับถือและเคารพของประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็น ผู้ริเริ่มดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน ทั้งของชุมชนเอง หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและศาสนา รวมทั้งการประสานงานและดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นมีความมากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ด้านอาชีพที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว อาจทำให้ไม่มีเวลา รายได้ ซึ่งต้องใช้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ หรือด้านการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการบริหารราชการท้องถิ่น (สฤระ เพ็ชรจุ, 2549)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมั่งสาหาร อำเภอพิบูลมั่งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับผู้นำชุมชนและวางแผนพัฒนาเทศบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

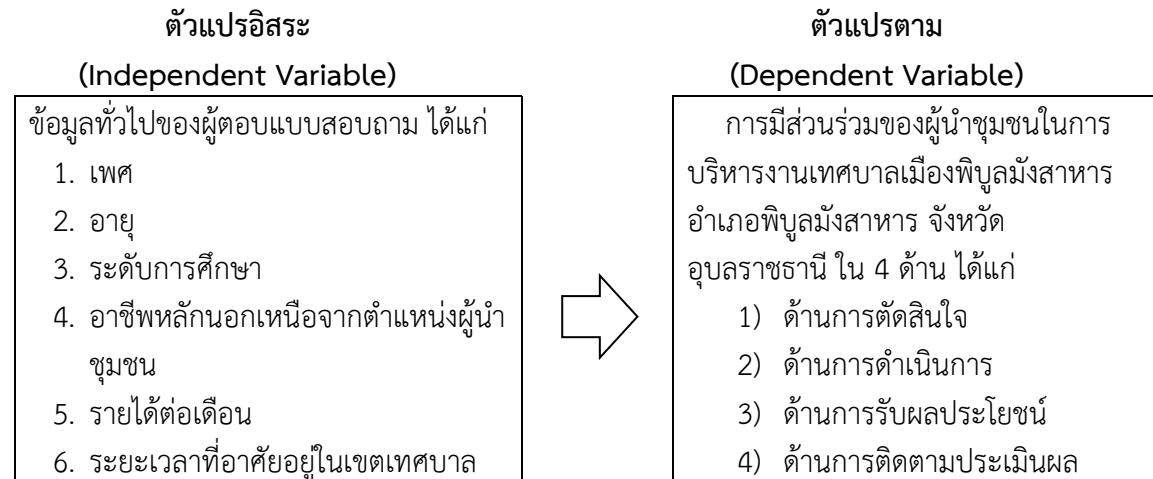
เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมั่งสาหาร อำเภอพิบูลมั่งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี มีเพศ และสถานภาพตำแหน่ง ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอพิบูลมั่งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย 8 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Selecting a topic of research)
- ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้พื้นฐาน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (Review literature and related research)
- ขั้นตอนที่ 3 ให้คำจำกัดความหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Formulating research problem)
- ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล (Source of data)
- ขั้นตอนที่ 5 สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย (Formulating research instrument)
- ขั้นตอนที่ 6 การหาคุณภาพเครื่องมือวัด (Instrument Measurement)
- ขั้นตอนที่ 7 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
- ขั้นตอนที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

เครื่องมือการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจเช็ครายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.96 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 41.80 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 83.60 มีอาชีพหลักนอกเหนือจากตำแหน่งผู้นำชุมชน คือ เป็นเกษตรกร ร้อยละ 66.67 มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 46.56 และอาศัยอยู่ในชุมชนมากแล้วนานกว่า 15 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 34.39

2. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการตัดสินใจ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในกระบวนการเสนอปัญหาในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.40$) รองลงมาคือ ได้ร่วมประชุมกับชุมชนเทศบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.11$)

2.2 ด้านการดำเนินการ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.19$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีส่วนร่วมกับเทศบาลในการจัดให้มีการบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงทุกชุมชน ($\mu = 3.33$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนของเทศบาล ($\mu = 3.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ได้เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานและการพัฒนาของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\mu = 3.05$)

2.3 ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.50$) รองลงมาคือ เป็นผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ชุมชนได้รับประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณจากเทศบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\mu = 3.25$)

2.4 ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในการติดตามความชัดเจนในการบริหารงานของเทศบาลมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ($\mu = 3.41$) รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\mu = 3.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล ($\mu = 3.08$)

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ดังนี้

3.1 ท่านคิดว่าการบริหารงานของเทศบาลที่ควรปรับปรุงแก้ไขมีอะไรบ้าง พบว่า การบริหารงานของเทศบาลที่ควรปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการประชาชนให้มีความชัดเจน ควรให้ความสำคัญ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น ควรนำปัญหาและความต้องการของประชาชนที่เสนอแนะมากำหนดเป็นแผนงานในการพัฒนาชุมชน

3.2 ท่านคิดว่าในปัจจุบันผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลอย่างไรบ้าง พบว่า ปัจจุบันผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลยังไม่มากนัก ถ้าจะให้การมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีการชี้แจงและทำความเข้าใจถึงบทบาทของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลในฐานะของผู้นำชุมชน หรือมีกิจกรรม/โครงการเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลเป็นระยะ

3.3 สิ่งที่ท่านต้องการขอความช่วยเหลือจากเทศบาลมีอะไรบ้าง พบว่า สิ่งที่ผู้นำชุมชนขอความช่วยเหลือจากเทศบาล คือ การขอให้เทศบาลจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่คนในชุมชน ให้ก่อสร้างและซ่อมแซมถนนเชื่อมต่อหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำโครงการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดในชุมชน ซึ่งเทศบาลได้ดำเนินการแล้วในบางส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการประสานงานระหว่างเทศบาลกับผู้นำชุมชน ขาดการรับรู้ข่าวสาร ในการชี้แจงและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการเข้าร่วมในการบริหารงานเทศบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ หมั่นกิจ (2551) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชะอำ โดยภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านการตัดสินใจ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้ร่วมประชุมกับชุมชน เทศบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีโอกาสจากเทศบาลในการแสดงความคิดเห็นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจจา โพแดน (2557) ที่ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา

พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการดำเนินการ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนของเทศบาล และมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมปฏิบัติหรือดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนเข้าใจว่าในขั้นการดำเนินการเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารและพนักงานของเทศบาลตำบลต้องปฏิบัติมากกว่าที่ตนเองมาเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้ผู้นำชุมชนไม่เข้าร่วมในขั้นการดำเนินการเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัตถ์กานต์ ใจสวัสดิ์ (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเป็นผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ทั้งนี้อาจเพราะการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเป็นการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้แล้ว โดยบุคลากรของเทศบาลเพียงไม่กี่คนไม่มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชุมชนมากนัก จึงทำให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากเทศบาลไม่เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ รับศิริเจริญ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการติดตามประเมินผล ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการติดตามความชัดเจนในการบริหารงานของเทศบาลมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ได้รับรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำชุมชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการติดตามและประเมินผลการบริหารงานเทศบาล อาจจะมองว่าเป็นหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตรวจสอบกันเอง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ถึงแม้ว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ซึ่งมีตัวแทนประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมก็ดำเนินการก็ตาม แต่ก็มีส่วนน้อย จึงทำให้ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ หมั่นกิจ (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชะอำ ด้านการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป

1. ผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.94 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 41.96 มีการศึกษามากกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 83.22 มีอาชีพหลักนอกเหนือจากตำแหน่งผู้นำชุมชน คือ เป็นเกษตรกร ร้อยละ 66.43 มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 46.85 และอาศัยอยู่ในชุมชนมากแล้วนานกว่า 15 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 34.27

2. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการดำเนินการ ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ดังนี้

3.1 การบริหารงานของเทศบาลที่ควรปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการประชาชนให้มีความชัดเจน ควรให้ความสำคัญ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น ควรนำปัญหาและความต้องการของประชาชนที่เสนอแนะมากำหนดเป็นแผนงานในการพัฒนาชุมชน

3.2 ปัจจุบันผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลยังไม่มากนัก ถ้าจะให้การมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นหน่วยงานของรัฐจะต้องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีการชี้แจงและทำความเข้าใจถึงบทบาทของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลในฐานะของผู้นำชุมชน หรือมีกิจกรรม/โครงการเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลเป็นระยะ

3.3 สิ่งที่ผู้นำชุมชนขอความช่วยเหลือจากเทศบาล คือ การขอให้เทศบาลจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่คนในชุมชน ให้ก่อสร้างและซ่อมแซมถนนเชื่อมต่อหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำโครงการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดในชุมชน ซึ่งเทศบาลได้ดำเนินการแล้วในบางส่วน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล
2. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมค้นหาวิธิดำเนินการตามโครงการกิจกรรมของเทศบาลเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการจัดให้มีการบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงทุกชุมชน
3. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้ร่วมกับเทศบาลในการดำเนินโครงการกิจกรรมแผนงานต่างๆ ของเทศบาล ตลอดทั้งได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล
4. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ หนั่นกิจ. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. ภาควิชาพัฒนศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กิจจา โพแดน. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์*. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ทักษิณา สิทธิธรรม. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การพยาบาล
โรงพยาบาลชุมชนเขต 1 กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการ
บริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพาวรรณ จันทรสติย์. (2546). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม,” *วารสารวิชาการ*. สถาบันราชภัฏธนบุรี.
3(1), 13-19.
- ธนต์กานต์ ใจสวัสดิ์. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าวังทอง
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.
- สธิระ เพ็ชรจุ. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทศบาลนครเชียงราย.
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สมบัติ รัศมีเจริญ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลแปลงยาว
อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทรัพยากร
เพื่อความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมร ชำนาญภูมิ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอ
เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง. (2547). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วน
จังหวัด เทศบาล และเมืองพัทยา 5 ปี*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
